

بینامتنیت قرآن در آموزه‌های اخلاقی و تعلیمی اخلاق ناصری

سید محمد امیری^۱، شکوه فورجانی زاده^۲

^۱ دانشیار زبان و ادبیات عرب، گروه ادبیات، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

^۲ دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، گروه ادبیات، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

چکیده

گنجینه ادب فارسی، مشحون از زیبایی‌های معنوی است و تجلی مفاهیم و تعلیمات قرآنی در ادبیات از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. شاعران، سخن‌سرایان و نویسندگان ادب فارسی، کلام را با آیات نوربخش قرآن کریم و بهره‌مندی از تعالیم والای الهی پیرایه بسته‌اند و جوهر دل را با زبور هنر در هم آمیخته با عشق و ارادت به کلام پروردگار، زبان پارسی را غنا و اعتبار بخشیده‌اند. بینامتنیت یکی از مباحث ساختارگرایی، دستاورد نوین حوزه ادبیات فارسی است که به بررسی وجوه تشابه و تأثیرپذیری یک متن از متون دیگر می‌پردازد. این جستار با واکاوی «اخلاق ناصری» اثر ارزشمند خواجه نصیرالدین طوسی با شیوه تحلیل و روش نقدی بینامتنی، بازتاب آیات قرآن در این اثر را مورد بررسی قرار داده است و با طبقه‌بندی ارزشهای معنوی، فضایل اخلاقی و ردایل نفسانی نشان می‌دهد تأثیرپذیری آموزه‌ها از قرآن در بینامتنیت معنایی و مضمونی از قرآن کریم است و الفاظ و عبارات قرآنی در کلام خواجه به وسعت دیده نمی‌شود.

واژه‌های کلیدی: قرآن، بینامتنیت، ادب پارسی، اخلاق ناصری.

مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه

دوره ۴، شماره ۱، بهار ۱۳۹۷، صفحات ۱۵-۲۹